

підвищення конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг та посилить роль освіти в суспільних перетвореннях.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Австрія і Україна в структурі європейських освітніх стратегій: проблеми взаємодії / В. Андрущенко // Австрія й Україна у контексті європейської інтеграції й співробітництва. [Збірник наукових праць]. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 160 с.
2. Вакарчук І.О. Нова динаміка вищої освіти і досліджень для соціальних змін та розвитку [Текст]: болонський процес 2020 – Європейський простір вищої освіти у новому десятиріччі / І. О. Вакарчук / Фонд «Європа ХХІ»; [за ред. І. О. Вакарчука]. – К.: Агентство «Україна», 2009. – 64 с.
3. Добрянський І. Боротьба за іноземних студентів: чекати не можна / І. Добрянський, О. Наумець // Освіта і управління. – Т. 14. – Ч. 1. – 2011. – С. 65–72.
4. Інтеграція вищої школи України до європейського та світового освітнього простору. – К.: «Вища освіта України», 2012. – 558 с.
5. Табачник Д. В. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти / Д. В. Табачник, М. З. Згуровський, В. С. Журавський. – К.: НТУУ «КПІ», 2003. – 200 с.

УДК 378.011.3-052:316.647.5(043.2)

БІНДАС В. В.,
БРИЖАК Н.Ю.
Мукачівський державний університет, Україна

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

На сучасному етапі розвитку людства важливого значення набуває толерантність як один із можливих шляхів подолання соціальної напруги та необхідна умова забезпечення миру, безпеки, сталого соціально-економічного розвитку суспільства, побудови людських стосунків на принципах рівноправності, взаєморозуміння та взаємоповаги.

Дане поняття досліджувалось з точки зору різних наук: філософії (Дж. Локка, В. Соловйов, В. Золотухін, Є. Бистрицький та ін.); психології (О. Асмолов, Л. Виготський, В. Петровський, О. Леонтьєв, О. Клепцова та ін.); педагогіки (І. Бех, М. Карандаш, Л. Завірюха, М. Боритко, О. Байбаков, П. Комогоров, Т. Білоус, Я. Довгополова, В. Калошин та ін.). Формуванню толерантної свідомості учнівської та студентської молоді присвячені доробки Г. Безюлевої, Г. Скрябіної, О. Хижняк, О. Столяренко, О. Пугачова та ін.

Організація виховання толерантності в студентів закладів вищої освіти передбачає – передусім визначення сутності даної категорії і особливостей прояву цієї якості у їхній поведінці. Результати аналізу наукової літератури свідчать про існування різних термінологічних значень досліджуваного явища.

Толерантність (лат. *tolerantia* – стійкість, витривалість; терпимість; допуск, допустиме відхилення) – складна інтегративна якість особистості; ціннісна детермінанта політичної культури; механізм вирішення проблем співіснування представників різних рас, культур тощо; позитивна реакція на існування

відмінностей; соціальна властивість, засіб досягнення суспільної згоди; один із принципів гуманістичного виховання.

Зокрема, О. Асмолов вважає, що толерантність необхідна у взаєминах між окремими особами, в сім'ї та громаді. У школах, університетах та осередках неформальної освіти, вдома й на роботі необхідно створювати дружню атмосферу, будувати злагоджені стосунки, виявляти уважність один до одного та почуття солідарності. Формуванню толерантності сприяють знання, відкритість, спілкування, свобода думки, совісті й переконань. Толерантність не притаманна людині від народження, і може ніколи й не з'явитися, якщо не буде спеціально вихована, сформована. Шлях до толерантності – це емоційна, інтелектуальна праця, оскільки її досягнення можливе лише на основі зміни самого себе, власних стереотипів та свідомості [1, с. 272].

Так, на думку О. Пугачової, толерантна особистість – це людина, яка поєднує в собі наступні риси: прихильність до інших людей, поблажливість, почуття гумору, чуйність, довіру, вміння володіти собою, доброзичливість, вміння не осуджувати інших, гуманізм, вміння слухати співбесідника, здатність до співпереживання [3, с. 106].

Розвиток толерантності починається з дитинства, в оточенні сім'ї. Значну роль у вихованні толерантності відіграють держава, релігія, культура, ЗМІ, а також заклади освіти, які сприяють формуванню толерантності як внутрішньої згоди суб'єкта із самим собою, як способу існування особистості, який веде до її самоствердження.

Сьогодні заклади освіти не лише готують майбутніх спеціалістів, але й навчають їх нести відповідальність за свої вчинки, будувати гармонійні стосунки. Надзвичайно актуальною стає потреба формування у студентів духовних, культурних, моральних цінностей у їх національному та загальнолюдському розумінні. Головне завдання – сформуванню у студентської молоді ставлення до толерантності як до цінності. Зважаючи на прояви нетерпимості, жорстокості, расизму, дискримінації, соціальної ізоляції, які простежуються в сучасному світі, необхідно шукати шляхи мирного та толерантного співіснування студентів в умовах полікультурності, оскільки толерантні взаємини молодих людей, які навчаються в одному середовищі, є однією із ланок формування незалежного громадянського суспільства. Здобуваючи навички не тільки професійного, але й соціального спілкування, студенти засвоюють і закріплюють ті норми та правила, які прийняті в тому чи іншому професійному середовищі, тобто оволодівають основами культури толерантної поведінки.

Толерантність є дієюю тоді, коли пронизує всі сфери і види діяльності студентів, говорить Т. Веретенко та Я. Долгополова. Освіта є тим соціальним інститутом, в межах якого може формуватися толерантна свідомість і поведінка студентів як через систему виховної роботи, так і через зміст освіти, за допомогою програм, підручників, різних форм організації навчання, які б допомагали розвивати у студентів практичні навички толерантної взаємодії. Толерантна освіта сприяє також об'єднанню педагогів, які не сприймають ніяких форм агресії в освітніх закладах. Професіоналізм педагогічного спілкування виявляється в

готовності й умінні використовувати наявні знання на практиці, вирішувати безліч педагогічних завдань; у виробленні норм поведінки; у готовності до співпраці з учнями, батьками та колегами; в емоційній контактності, що виявляється в чуйності, здатності до співпереживання; у високому рівні емоційної стабільності, педагогічної толерантності в різних конфліктних ситуаціях [2, с. 212]

Отже, важливим завданням закладу вищої освіти є виховання фахівця, що відрізняється, насамперед, толерантністю і терпимістю до різних думок, поглядів і переконань, неупередженістю у ставленні до колег, партнерів і подій, здатного самостійно будувати як власне життя, так і своєї країни.

Список використаних джерел

1. Асмолов А. Г. Формирование установки толерантного сознания как теоретическая и практическая задача / А. Г. Асмолов // Мы – сограждане / [под. ред. Селивановой Л. И.]. – М.: Изд-во «Бонфи», 2002. – т. 2. – С. 270-278.
2. Веретенко Т. Толерантність у професійній підготовці майбутніх учителів / Т. Веретенко, Я. Долгополова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2002. – № 4. – С. 65–72.
3. Яшин Н. Формування толерантності студентів в умовах полікультурного середовища вищого навчального закладу / Надія Яшин // Обрії: науково-педагогічний журнал. – 2014. – № 1(38). – С. 105-109.

УДК 378: 373.3.091.12.011.3–051]:004(410) (043.5)

BIROV K.S.
HARAPKO V.I.

Mukachevo State University, Mukachevo

SOME ASPECTS OF TRAINING THE FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' BY MEANS OF PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES

Over time, increasing scientific interest is being paid to the problem of preparing a foreign language teacher by means of pedagogical technologies, which became the subject of scientific research by foreign scientists. A number of scholarly works (I.Komensky, B.Likhachev, M.Clarin, I.Balitsky, N.Mukan, V.Volosovich, S.Bodnar, O.Slonovsky) are devoted to the notion of pedagogical technologies as well as special aspects of the training of future teachers of foreign language [4, p. 154].

The actual problem in foreign language teachers' training is the unity of theoretical and practical training, educational and research activities of students and teachers by means of modern educational technologies, which generally provides a tiered readiness of teachers to the profession. Mentors should keep on strengthening the students' behavioral, cognitive and emotional attitude components in balanced manner to let the students have all-rounded development [4].

The urgency of the issue of foreign experience has been emphasized not only by the necessity of theoretical consideration, but also by the practical application of promising achievements of developed foreign countries educational system and their transfer to the educational system of the training of future teachers in the field of foreign languages in Ukraine [3].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>